

ПІДСЕКЦІЯ ПОЛІТОЛОГІЇ

ПАРЛАМЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ Й ІНТЕРЕСИ ЗАХОДУ

О. Гарань (кафедра політології)

Захід зацікавлений у політичній й економічній стабільності в Україні, реформуванні української економіки, її відкритості для іноземного капіталу, уникненні конфліктів з Росією. Зрозуміло, що західні уряди й бізнес не є філантропами. Як відзначалося у дослідженні “Економічна безпека України”, підготовленому Національним інститутом стратегічних досліджень при Раді національної безпеки та оборони України (К., 1997), “дотримання урядом вимог МВФ щодо лібералізації зовнішньої торгівлі призвело до нераціональних змін структури експорту в напрямку перетворення України у сировинний придаток, заповнення внутрішнього ринку імпортованими товарами, руйнації національного виробництва. Крім того, негативно позначилася на розвитку виробництва і нав’язана МВФ жорстка монетарна політика”. Додамо, що за умов, коли прибутки загнані державою в тінь, коли відсутні можливості для легалізації тіньового капіталу, існує велика небезпека, що в умовах грошової приватизації національний капітал буде відтіснений на узбіччя західними компаніями. При цьому ми далекі від того, щоб слідом за деякими українськими політиками малювати картину, як Захід спить і бачить, щоб розчавити економічно Україну. Такий підхід був би черговим пошуком ворога і співпадав би з вектором комуністичної пропаганди.

Звичайно, як і в усіх посткомуністичних країнах першим на новий ринок подався нереспектабельний, спекулятивний бізнес (“crooks” — “ворони”). Саме цей капітал активно підкупує держчиновників, аби випередити конкурентів і досягти надприбутків без значних інвестицій в перехідну економіку. І чим довше будуть невідзначеними “правила гри”, тим краще себе почуватимуть і такий капітал, і місцеві хабарники. Але “бананова Україна”, як справедливо зауважує С. Дубровська з центру економічного аналізу газети “День”, для Заходу є, за великим рахунком, небезпечною: компрдорський режим можуть дешево “перекупити” ідейно й географічно більш близькі до нього суперники (“День”, 30. IX.97). А великий західний бізнес турбує перспектива бути втягнутим в корупційні

скандали із перспективою втрати інвестованого капіталу. Тому важливим є створення умов саме для респектабельного бізнесу, який хоч і не буде отримувати спекулятивні надприбутки, але матиме стабільні прибутки. Тоді й відкриється шлях до взаємовигідної співпраці між західним та національним капіталом.

У той же час навряд чи Захід буде поспішати визначитися з тим, яку *конкретну* політичну силу він міг би підтримати, а тим більше робити це відкрито (враховуючи певні антизахідні настрої у суспільстві, це може бути контрпродуктивним). Тому зрозуміло, що допомога політичним структурам може іти насамперед через фонди, які діють в Україні.

Наразі Заходу важко визначитися і тому, що немає чіткої ідеологічної структурованості політичного спектра, неясною є позиція багатьох партій, їхня реальна сила та політична платформа, перспективи успіху на виборах, майбутні союзи у парламенті. Захід, безумовно, є зацікавленим у передбачуваності розвитку подій, а отже, у структуруванні суспільства, у зміцненні партій, що реально будуть відбивати інтереси різних верств суспільства. Тому Захід здебільшого буде спостерігати, намагаючись підтримувати контакти майже з усіма політичними силами (за винятком крайніх радикалів), збираючи інформацію і встановлюючи зв'язки, необхідні для роботи у майбутньому. Зараз, на нашу думку, можна лише висловити певні припущення, і навіть не щодо того, кого Захід буде підтримувати, а, скоріше, чим він буде керуватися, визначаючи свої симпатії до політичних сил. Більше того, саме парламентські вибори й початок роботи парламенту нового скликання мають дати Заходу відповідь на питання: на кого він може робити надалі основні ставки.

НЕФОРМАЛЬНА РОЛЬ ПАРЛАМЕНТУ У КРАЇНІ З ОДНОПАРТІЙНОЮ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЮ СИСТЕМОЮ ВЛАДИ (НА ПРИКЛАДІ КЕНІЇ)

О. Ткач (кафедра політології)

У багатьох аспектах Кенія схожа на інші африканські країни. Як і численні її сусіди, більше 40 років вона існувала під британським управлінням, після отримання незалежності зберегла таку ж модель управління і швидко стала однопартійною президентською державою під керівництвом сильного народного лідера. Але Кенія мала